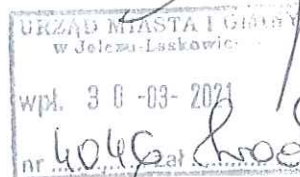

Radna Weronika Kuszyk
Radny Jacek Załubski

Jelcz-Laskowice, dnia 30.03.2021 r.

Burmistrz Jelcza-Laskowice
ul. Witosa 24
55-220 Jelcz-Laskowice

Interpelacja w sprawie Konsultacji Społecznych Budżetu Obywatelskiego

Dotyczy: zmiany w regulaminie w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych z mieszkańcami Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice dotyczących realizacji projektu pod nazwą „Budżet Obywatelski w Mieście i Gminie Jelcz-Laskowice w 2022 r.”

Szanowny Panie Burmistrzu,

Mając na względzie obywatelski projekt „Budżetu Obywatelskiego” składamy wniosek o przebudowę i zmianę uchwały i regulaminu Budżetu Obywatelskiego zgodnie z załącznikiem do niniejszego pisma.

Obecny kształt regulaminu budżetu obywatelskiego budzi wiele wątpliwości, a proponowane zmiany, które popierają inni radni, sołtysi i przewodniczący osiedli, poprawi funkcjonowanie inicjatywy obywatelskiej z myślą i dla obywateli.

Z poważaniem

Weronika Kuszyk
Załącznik Jelcz

Załącznik do pisma w sprawie Konsultacji Społecznych Budżetu Obywatelskiego

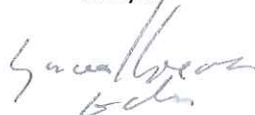
Dot. propozycji zmian do Budżetu Obywatelskiego w Mieście i Gminie Jelcz-Laskowice

1. Konsultacja i wypracowanie przyszłego kształtu Budżetu Obywatelskiego (w tym podziału budżetu na poszczególne pule), w gronie przedstawicieli wszystkich sołectw (sołtysi) i zarządów osiedli z terenu Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice.
2. Rezygnacja z konieczności podawania numerów PESEL podczas głosowania oraz na liście poparcia zgłaszanego zadania.
3. Ograniczenie ilości osób, które muszą poprzeć zadanie w danych pulach lub całkowita rezygnacja z konieczności zbierania podpisów przez autora zadania.
4. Rozszerzenie kręgu mieszkańców mogących brać udział w głosowaniu w ramach budżetu obywatelskiego o osoby w wieku od lat 16.
5. Doprecyzowanie przenoszenia środków pomiędzy poszczególnymi pulami budżetu obywatelskiego.

Radni Rady Miejskiej:

Sołtysi:

Przewodniczący osiedli:

Ludwik Stupkowski
- rada sołectwa Dębiny
Krzysztof Nowakowski

Uzasadnienie.

Ad. 1

Aktywny udział mieszkańców w zarządzaniu sprawami bezpośrednio dotyczącymi danej społeczności uznawany jest za fundament społeczeństwa obywatelskiego. Dzięki niemu możliwe staje się przede wszystkim tworzenie efektywnych systemów zaspokajania potrzeb ludności, a także wzmocnienie oddolnych inicjatyw mieszkańców oraz budowanie zaufania do władz lokalnych.

Sposób, w jaki realizowana jest partycypacja, istotnie wpływa na jej skuteczność, efektywność, a także stopień zaangażowania mieszkańców. Aby skutecznie realizować proces partycypacji niezbędna jest szczegółowa, konstruktywna dyskusja zaangażowanych stron. Do tej pory zasady Budżetu Obywatelskiego opracowywane były jednostronnie przez władze MiG. Zasadne byłoby przeprowadzenie rozmów w szerszym gronie, uwzględniającym przedstawicieli wszystkich sołectw i zarządów osiedli z terenu Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice. Doświadczenie i wiedza nt. specyfiki poszczególnych obszarów Miasta i Gminy pozwoli na wypracowanie wspólnych rozwiązań, które mogą się okazać lepsze od obecnie obowiązujących.

Ważnym tematem do konsultacji jest m.in. podziału środków dostępnych w kolejnych edycjach Budżetu Obywatelskiego Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice. Obecne zasady ustawiają w pozycji uprzywilejowanej większe osiedla i sołectwa (co doskonale widać po wynikach głosowań). Należałoby przewidzieć taką modyfikację zasad, aby szanse się wyrównały, np. jeżeli zwycięży projekt znajdujący się granicach osiedla / sołectwa X to w przyszłym roku nie można zgłaszać żadnych zadań na tych obszarach. Jednym z rozwiązań mógłby też być podział puli nie tylko na miasto i sołectwa, ale także na zadania małe i duże, również z uwzględnieniem zasady wyłączenia zwycięskich osiedli i sołectw ze zgłaszania zadań w roku kolejnym. Takie rozwiązania z powodzeniem funkcjonują już w różnych miastach w Polsce i powodują, że miasto / gmina rozwija się bardziej równomiernie na całym swoim obszarze. Ciekawym rozwiązaniem byłaby możliwość łączenia środków z budżetu obywatelskiego z funduszem sołeckim / osiedlowym. Pozwoliłoby to szczególnie na racjonalniejsze wydawanie środków z funduszy osiedlowych, które obecnie często wykorzystywane są np. na imprezy dla mieszkańców (wysokość tych funduszy nie pozwala na żadne projekty inwestycyjne na osiedlach). Jednak wszelkie wiążące metody podziału środków powinny się odbywać przy udziale przedstawicieli wszystkich sołectw i zarządów osiedli z terenu Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice.

Ad. 2

Obowiązujące do tej pory zasady głosowania narzucały konieczność podawania numeru PESEL przez osoby głosujące. Także lista mieszkańców Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice popierających propozycję zadania, będąca załącznikiem do składanego zadania, wymagała podania numeru PESEL przez osoby popierające zadanie. W obecnym orzecznictwie jest to najczęstsza przyczyna uznawania uchwał o budżecie obywatelskim przez organy nadzoru za nieważne.

Ze względu na łatwość kontrolowania na podstawie numeru PESEL uprawnienia osób do udziału w konsultacjach społecznych jakimi jest budżet obywatelski, proponuje się pozostawienie możliwości podawania numeru PESEL, jednak dopuszczenie do głosowania także osób, które tego numeru nie posiadają. Osoby takie można weryfikować na podstawie np. informacji o zameldowaniu podawanej zamiennie (zamiast numeru PESEL), lub poprzez weryfikację telefoniczną (w tym przypadku konieczność podania numeru telefonu przez osobę głosującą). Należałoby w tym celu odpowiednio dostosować formularz karty do głosowania, narzucający (w przypadku braku numeru PESEL),

konieczność podania którejś z w/w danych oraz podać informację o możliwości kontroli uprawnienia takiej osoby przez komisję ds. budżetu obywatelskiego.

Ze względu na problemy związane z zapewnieniem ochrony danych, w przypadku zbierania przez autora zadania podpisów na liście poparcia, proponuje się całkowitą rezygnację z żądania podawania numerów PESEL na tych listach. Obecne rozwiązanie powoduje, że dane zbierane są przez osoby, które nie mają często żadnego pojęcia o ochronie danych. Brak konieczności podawania numeru PESEL zabezpieczy osoby podpisujące się na liście przed potencjalnymi nadużyciami.

Ad. 3

W edycji 2021 BO zgłoszenie zadania wymagało poparcia co najmniej 15 mieszkańców Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice, co przy zadaniach zgłaszanych w puli przeznaczonej dla sołectw jest sprzeczne z art. 5a ust. 7 Ustawy o Samorządzie Gminnym określającym wymaganą liczbę podpisów na nie więcej niż 0,1% mieszkańców **terenu objętego pulą budżetu obywatelskiego, w którym zgłaszany jest projekt**. Ustawa nie określa wprost konieczności określania w uchwale minimalnej liczby mieszkańców popierających projekt ani nie narzucono obowiązku uzyskania takich podpisów. Można byłoby rozważyć całkowitą rezygnację z wymogu uzyskania przez autora propozycji zadania jakichkolwiek podpisów mieszkańców popierających projekt (co usunęłoby również problem przetwarzania danych osobowych osób popierających zadanie przez autora projektu). O zasadności przyjęcia danego zadania mieszkańcy i tak rozstrzygają w głosowaniu więc nie ma tu jakichkolwiek zagrożeń dla praw członków wspólnoty samorządowej. Byłoby to także zgodne z wnioskami NIK zawartymi w raporcie „Funkcjonowanie Budżetów Partycypacyjnych (Obywatelskich)” (LGD.430.001.2019, Nr ewid. 20/2019/P/18/064/LGD):

„NIK zauważa, iż wprowadzając wymóg zbierania podpisów osób popierających projekt ogranicza się liczbę składanych wniosków. Niektórzy mieszkańcy mający ciekawe i istotne społecznie pomysły nie chcą bowiem angażować się w sporządzanie list poparcia swoich propozycji. Należy również mieć na uwadze, że pełna weryfikacja jakości i wartości projektu dla lokalnej społeczności następuje na etapie głosowania nad projektami, a nie ich powstawania.”

Ad. 4

Chociaż art. 5a ust. 7 Ustawa o Samorządzie Gminnym mówi tylko o równości i bezpośredniości głosowania, pomijając przy tym kwestię powszechności tego głosowania, coraz częściej ograniczenia wiekowe są kwestionowane przez organy nadzoru. **Z ustaw ustrojowych wynika, że to mieszkańcy rozstrzygają o środkach z budżetu obywatelskiego. Organ stanowiący nie ma możliwości zawężania ani rozszerzania kręgu podmiotów uprawnionych do głosowania, a odmienne rozwiązania uznawane są za istotne naruszenie prawa.**

„Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego (tj. rada gminy, rada powiatu, sejmik wojewódzki) nie może, działając na podstawie wskazanej delegacji ustawowej, inaczej limitować zakresu podmiotowego tych konsultacji. W upoważnieniu do określenia „zasad i trybu przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami” nie zawiera się możliwość określania kategorii podmiotów uprawnionych do udziału w konsultacjach. Zdaniem Naczelnego Sądu Administracyjnego: „wśród zasad i trybu przeprowadzania konsultacji nie mieści się określenie praw podmiotowych decydujących o prawie jednostki do udziału w konsultacjach”(wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 26 lipca 2002 roku, II SA/Wr 1116/02, orzeczenie niepublikowane),

natomiast Wojewódzki Sąd Administracyjny w Opolu stwierdził, że: „niedopuszczalne jest zatem doprecyzowanie postanowieniami uchwały rady gminy, kręgu osób uprawnionych do wzięcia udziału w konsultacjach” (wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Opolu z dnia 13 czerwca 2006 roku, II SA/Op 213/06, LEX nr 475242). Tym samym dookreślenie kręgu podmiotów uprawnionych do udziału w konsultacjach jest – jako niezgodne z przepisami prawa – niedopuszczalne.”¹⁾

Formularz zgłoszeniowy propozycji zadania do "Budżetu Obywatelskiego w Mieście i Gminie Jelcz-Laskowice w 2021 r." wraz z listą mieszkańców Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice popierających propozycję zawierał oświadczenie o treści; „oświadczam, że jestem mieszkańcem/mieszkanką Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice...” z odnośnikiem tłumaczącym, że mieszkaniec/mieszkanka to osoba, która posiada meldunek na terenie Miasta lub Gminy Jelcz-Laskowice lub jest wpisana na wniosek do Rejestru Wyborców Miasta i Gminy Jelcz-Laskowice. Zgodnie z przepisami organy samorządu terytorialnego nie mogą, jak już wyżej wspomniano, według własnego uznania definiować określić z ustawy.

Także przy odmiennych opiniach co do wieku „mieszkańca” uprawnionego do udziału w konsultacjach przyznanie przez gminę możliwości udziału w konsultacjach młodszym mieszkańcom, traktowane jest jako dozwolone rozszerzenie kręgu uprawnionych.

Nawet pomijając w/w argumenty prawne, zasadne wydaje się włączenie młodszych mieszkańców naszego Miasta i Gminy w konsultacje (zgłaszanie zadań i głosowanie). Pozwoli im to brać rzeczywisty udział w kształtowaniu własnego otoczenia i tworzenia rozwiązań, które zaspokoją także ich potrzeby. Nam dorosłym często tylko wydaje się, że wiemy czego potrzebują młodzi i proponujemy rozwiązania / projekty, które później są przez młodzież kontestowane. Statystyki poprzednich edycji Budżetu Obywatelskiego w Mieście i Gminie Jelcz-Laskowice jasno pokazują, że najmniejszy udział w głosowaniach jest w grupie wiekowej do 25 lat (od 9 do 12 % w całkowitej ilości oddanych głosów). Włączenie młodzieży w budżet partycypacyjny przygotuje tę grupę do aktywnego angażowania się w życie naszego miasta oraz przygotuje do udziału w przyszłości w poważniejszych wyborach (samorządowych, parlamentarnych, itp.). Proponowany wiek dopuszczający do udziału to 16 lat (jest to wiek, w którym młodzież jest już bardziej samodzielna i ograniczone jest ryzyko związane z wypaczeniem wyników głosowania).

¹⁾ <https://www.prawo.pl/samorzad/mieszkaniec-to-nie-obywatel-o-zakresie-podmiotowym-tzw-konsultacji-spoecznych,93119.html>

Ad. 5

Obecne zasady wydatkowania środków z budżetu obywatelskiego powodują, że niewykorzystana pula „wraca” do ogólnego budżetu MiG. Proponuje się takie doprecyzowanie zasad przenoszenia środków pomiędzy poszczególnymi pulami budżetu obywatelskiego, aby w przypadku pozostania środków

w poszczególnych pulach (zbyt małych, aby wykonać kolejne zadanie w tych pulach), można było połączyć środki finansowe ze wszystkich pul i wykonać zadanie, które zmieści się w danej wysokości środków.